I чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVII. Ч. 210. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1960 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 210. - VOL. LXVII.

ОБИДВА КАНДИДАТИ ВИСЛОВЛЮЮТЬ ВІРУ В СВОЮ ПЕРЕМОГУ

НІКСОН ПРЕДКЛАДАЄ НОВИЙ ПЛЯН МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ СТАРШИМ; КЕННЕДІ ОБІЦЯЄ ОБОРОНЯТИ ВАРТІСТЬ ДОЛЯРА

Вашингтон. — Тиждень перед виборами обидва кандидати на президента — віцепрезиден Ричард М. Ніксон і сенатор Джан Ф. Кеннеді, — висловились про те, що вони думають про цьогорічний вислід виборів. Обидва вони заявили, що вірять в свою перемогу, але ні один із них не легковажить собі свого противника і тому в цьому останньому тижні виборчої кампанії плянують вести завзяту боротьбу за те, щоб 8-го листопада дістати більшість від виборців. Ніксон говорив про філософію фаталізму у виборах. Він сподівається, що в цьому тижні буде зворот серед виборців в його користь, які пізнають, що Кеннеді не зможе дати їм того всього, що їм обіцяв. Кеннеді побоюється, що релігія таки гратиме ролю в цих виборах, бо консервативні протестанти є проти кандидата - католика. Ніксон вопустив нову книжечку, в якій обіцяє поширити медичну допомогу старшим особам на нові 4 мільйони осіб в порівнянні з тими, які мають право користати з цієї допомоги згідно з теперішнім законом, який Конгрес прийняв в цьому році. Ніксон обіцяє допомогу старшим і в ділянці мешканевій, щоб старші люди могли користатися з окремих мешкань, які треба збудувати. Віце - президент Ніксон у відповідях на запити щоденника „Ню Йорк Таймс" відповів, що „неминуче" треба буде вжити атомової зброї, коли б прийшло до більшої війни між ЗДА і СССР. Ніксон каже, що треба втримувати в поготівлі такі збройні сили, які зробили б неможливою нову світову війну, бо відобрали б ворогові охоту до агресії. Віце - президент є проти того, щоб вивищувати один рід зброї, і щоб переводити якусь більшу реорганізацію збройних сил ЗДА. На думку Ніксона видатки на оборону будуть постійно зростати, хоч не треба збільшувати чисельного стану збройних сил ЗДА, які мають 877,000 в піхоті, 624,000 у фльоті, 175,000 при морській піхоті і 814,000 при летунстві. Треба збільшувати видатки на модернізацію армії та збільшувати і модернізувати летунство. Віце - президент є проти того, щоб замість теперішніх шефів штабу, яких очолює один голова, — був один шеф штабу. — Кеннеді вів виборчу кампанію у Филаделфії і в Пенсилвенії. В своїх промовах він заявив, що старатиметься втримати вартість доляра і не допустити до інфляції. Він сказав: „коли стану президента, то я не буду обезцінювати доляра з тієї вартости, яку він має тепер. Противно, я буду обороняти його теперішню вартість і його дотеперішній здоровий стан". Кеннеді згадав про те, що треба дбати про те, щоб був збалянсований не тільки Федеральний бюджет, але і про те, щоб була надвижка в платничому бюджеті ЗДА, це значить, щоб ця країна діставала з закордону більше долярів, як їх випускає за кордон. Щоб це осягнути, треба збільшити американський експорт до чужих країн, щоб не допустити до того, що недавно було на біржі в Лондоні, де спекулянти кинулися купувати золото, платячи за одну унцію золота по $40, хоч урядова ціна золота за одну унцію виносить у ЗДА тільки по $35. За кордоном появилися були вістки про те, що Кеннеді ,коли стане президентом, то збільшить ціну на золото, і тим самим обезцінить вартість доляра. Теперішня заява массучесетського сенатора повинна зліквідувати основу до тих поголосок, і тим самим знищити надії спекулянтів на біржі в Лондоні. Кеннеді висмівав республіканців, які твердять, що це він, демократичний кандидат, викликав недовір'я до доляра своєю виборчою плятформою. Від 1953-го року, це значить від коли республіканці перебрали владу в Білому домі, відійшло за кордон золота вартости майже 4 більйони долярів. Сталося це тому, що закордонні держави мали доволі долярів на те, щоб те золото купувати у ЗДА. А це сталося тому, що республіканський уряд вів таку торговельну політику з закордоном, яка не вміла збільшити експорту, щоб він перевищував імпорт. Кеннеді пропонує цілий ряд засобів, щоб це направити. Він пропонує шестипунктову програму: осягнути збалянсований федеральний бюджет; вести таку фінансову політику, щоб контролювати інфляцію; Кеннеді не плянує робити натиску на Раду Федеральної Резерви в справі відсотків від позичок, які дають федеральні банки; Кеннеді плянує зберігати добрі взаємини між робітництвом і працедавцями; плянує модернізацію податків і використовувати природні та людські ресурси так, щоб розвивалася економіка країни. В економічних і фінансових колах гадають, що важко буде Кеннеді здійснити ту програму, бо він у своїй виборчій плятформі обіцяє збільшувати федеральні видатки і нічого не говорить про збільшення податків.

Айзенгавер закидає сен. Кеннеді спотворювання Америки

Филаделфія. — Президент Айзенгавер, промовляючи 28 жовтня на республіканських зборах, закидав демократичному кандидатові сенаторові Джанові Ф. Кеннеді те, що він „спотворює образ Америки" і тому, на думку Президента, Кеннеді „разюче не надається на те, щоб стати президентом цієї країни". Айзенгавер, у своїй найгострішій атаці на демократів від часу номінаційної конвенції, казав, що Москва з ентузіязмом приймає вістки про „слабість" ЗДА. Айзенгавер не згадував прізвища Кеннеді, але в одному місці своєї промови говорив про „одного кандидата". Присутні розуміли, що Айзенгавер говорив проти сен. Кеннеді.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** визначив іміґраційні квоти для трьох нових африканських держав Федерації Ніґерії, Республіки Малі і Республіки Сенеґалю. З тих трьох держав зможуть прибувати до ЗДА по 100 осіб кожного року.

● **Мати сенатора Джана Ф. Кеннеді** заявила, що її 70-річний чоловік і батько демократичного кандидата на президента Джозеф П. Кеннеді веде виборчу аґітацію за своїм сином „на свій власний спосіб", так секретно, щоб про це ніхто не знав. Джозеф П. Кеннеді був американським амбасадором до Лондону перед другою світовою війною і на її початку, і його оскаржують в тому, що він був прихильником Німеччини. Мати сенатора заявила, що „це ліпше для її сина, що батько не виступає публічно". Всі члени родини сен. Кеннеді ведуть кампанію за вибір його на президента ЗДА.

● **До ЗДА** прибула родина чеських втікачів, які вліті цього року човном втекли із Східньої Німеччини до Данії, де дістали право азилю. Головою цієї родини є 36-річний хемік - науковець Г. Роцек, а членами його 33-річна дружина Еба і двоє дітей 6-річний Мартин і 4-річний Томас. Інженер Роцек іде до Гарвардського університету, де він студіював, маючи там стипендію, і тепер буде працювати в ділянці теоретичної фізики.

В ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ

Собор Святого Юра у Львові.

Юрій ЛИПА

ЛЬВІВ

Могутен став він на земному лоні
І, повен пихи, голову підніс;
На степ подільський, буковинський ліс
Зорять Копця зірниці ясні й сонні;

Юр молитовно звів свої долоні,
В сильветах веж церковний біль завис,
Бо в місті пишному чужий, підступний кріс,
В столиці Льва забави відрогонні.

Ви, що живі, і ви, луно століть,
О, Янова хрести, Личакова берізки,
Почуйте голос і страшний і близький, —

Так мовить Бог наш: — Знайте і мовчіть!
Збудую тут твердиню в вічнім гарті,
Як камінь гордощів, як камінь, що на варті.

Дебати про роззброєння в ОН — у сліпій вулиці

Об'єднані Нації. — Дебати на Політичній Комісії, що складається з усіх 99-х членів Об'єднаних Націй, про міжнародне роззброєння, зайшли в сліпу вулицю з уваги на те, що обидві головні резолюції — СССР і ЗДА — не є прийсмливі чи то для одної чи другої названої великодержави, та що покищо не знайдено ніякої компромісової формули. В минулу п'ятницю промовляли репрезентанти З'єдиненої Арабської Республіки і Ґани, які настоювали, щоб великодержави відновили безпосередні наради про роззброєння. Омар Люфті з Арабської Республіки правильно вказав, що немає сенсу приймати будь-яку резолюцію, що йде проти бажань СССР чи ЗДА, бо воно не мало б ніякого практичного наслідку. Промовляли теж представники Цейльону, Індії, Японії і Ірляндії. Рішено замкнути загальні дебати в понеділок 31 жовтня та приступити до розгляду існуючих резолюцій. В ОН покладають надії на позитивний вислід з заповідженої безпосередньої розмови між Дж. Водсвортом і В. Зоріним. Ця зустріч відтяглась з уваги на гострий бронхіт Водсворта, але має відбутись, як тільки Водсвортові стане краще.

Совєти називають „провокацією" арештування їх шпигунів в Ню Йорку

Москва. — Совєтський уряд скажений з приводу арештування шефа російського перекладного відділу в Генеральному Секретаріяті Об'єднаних Націй Ігора Мелеха та ілюстратора Вільгельма Гірша під закидом шпигунства в користь СССР і кричать, що це „провокація", затіяна американськими чинниками для виказання шкідливости анґажування совєтських громадян до штабу співробітників в ОН. Хрущов атакував Гаммершилда, ніби він замало затруднює як платних урядовців в ОН — підсовєтських громадян. На Правничій комісії ОН в нарадах в минулу п'ятницю 28 ц.м. П. Д. Морозов у гнівному тоні говорив про те арештування, викликавши репліку представника ЗДА, що найліпше — почекати на судову розправу, а не старатися перемінювати Комісію Об'днаних Націй у суд. Валеріян Зорін телефонував у цій справі до асистента Гаммершилда Андрю Кордіє і сердився, що Гаммершилд не інтервеніював у користь большевицького шпигуна. Два представники совєтської амбасади в Вашинґтоні, Юрій Воліський і Ніколай Резніченко відвідали на 10 хвилин арештованого Ігоря Мелеха в в'язниці. На просьбу совєтської амбасади державний департамент погодився на ті відвідини, звернувши увагу, що Совєти вперто відмовляються допустити будь-кого до в'язнених двох американських летунів, збитих над північним Атлантиком 1 липня ц.р. Мелеха і Гірша арештовано за те, що вони вплатили одному неназваному чоловікові кількасот долярів за докладні світлини Шикаґа роблені з літака. На кожного з них наложено застав по дол. 75,000, яких вони не могли досі зібрати.

● **Кандидат - демократ** на пост віце - президента сенатор Линдон Б. Джансон конферував із головою Мормонської Церкви в Америці Дейвідом МеКей, який заявив, що він особисто підтримує кандидатуру віце-президента Ричарда М. Ніксона, бо він є ціле своє життя республіканцем. Члени тієї Церкви можуть голосувати так, як їм наказує їхнє сумління.

ПАУК СТВОРИЛА ПІДГОТОВЧИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ СКЛИКАННЯ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ВОСЕНИ 1961 Р.

Ню Йорк. — Минулої суботи, 29-го жовтня, тут в готелі Ню Йоркер відбулися наради Пан-Американської Української Конференції, в результаті яких покликано до життя окремий Підготовчий Комітет для скликання і переведення Світового Конґресу Вільних Українців восени наступного, 1961-го року. В нарадах взяли участь представники Українського Конґресового Комітету Америки і Комітету Українців Канади та представники українських центральних репрезентацій з Арґентини, яку заступав п. Іван Григоращук, та з Бразилії, яку репрезентував п. Василь Пізар. Президію Комітету Українців Канади репрезентували її голова о. д-р Василь Кушнір, інж. Володимир Коссар, п. Іван Сирник, п. Іван Іванчук і дир. Володимир Кохан. Від УККА, що був господарем нарад, взяли участь або були приявні президент Дмитро Галичин, Ст. Спринський, д-р М. Стахів, І. Білинський, И. Лисогір, адв. Ст. Ярема, адв. Ів. Робертс, дир В. Мудрий, ред. Вол. Душник ред. Є. Зиблікевич, ред. А. Драган, д-р В. Шандор, ред П. Сагайдачний та інші. Гостем на нарадах був також інж. Д. Андрієвський з Европи, що перебуває на відвідинах у ЗДА. Тому, що справа скликання Світового Конґресу Вільних Українців, ініціятива якого була відновлена останнім Конґресом Українців Канади рік тому, вже була схвалена на спільних нарадах КУК і УККА в Торонті в лютому ц.р., головним предметом суботнішних нарад було схвалення проєкту плятформи для такого конґресу та оформлення окремого Підготовчого Комітету, що мав би зайнятись детально підготовою конґресу в організаційній і програмовій площинах. Базою схваленої плятформи є українське державне передрішення з 1918-19 рр. та дальша боротьба за відновлення суверенної і соборної Української Держави під гаслом: Воля Україні — мир світові! Плятформа, як і всі резолюції та постанови Конґресу мають бути узгіднені однодушно кореспонденційним шляхом ще перед скликанням Конґресу, а сам Конґрес буде вже самим маніфестаційним схваленням як плятформи, так і постанови, резолюцій та маніфестаційних звернень до українського народу і світу. Вже на нарадах в Торонті устійнено, що до участи в Конґресі будуть запрошені представники усіх центральних українських репрезентацій у вільному світі, вищих церковних ієрархій, центральних крайових організацій, наукових установ і суспільних об'єднань та представники українських громадських і політичних організацій. Діловий Підготовчий Комітет складатиметься з усіх членів ПАУК та відповідної кількости фахівців, при чому він працюватиме в двох головних комісіях: організаційній і програмовій. Згідно з передбачуваннями, Конґрес мав би відбутись в Ню Йорку восени наступного року, хоч час і місце ще могли б бути узгіднені, якщо зайшла б така нагла потреба. Встановлено також початковий бюджет на підготову Конґресу. Склад Підготовчого Комітету має бути проголошений в офіціяльному комунікаті з нарад, що ними проводили напереміну п. Д. Галичин і о. д-р В. Кушнір. Вони обидва наради відкрили, вітаючи приявних та звертаючи увагу на важливість часу і його вимоги.

Після нарад в справах Світового Конґресу відбулись ще наради в справі самої ПАУКонференції, при чому представники КУКанади винесли пропозицію реформи тієї організації по лінії організації коммонвелту, себто, щоб не було перманентного секретаріяту, натомість щоб Конференція радила і діяла відповідно до потреби.

В ДІТРОЙТІ ВІДБУЛИСЬ ОКРУЖНІ НАРАДИ ВІДДІЛІВ УНС І СОЮЗОВИЙ ЮВІЛЕЙ

Дітройт. (ІС) — Минула субота і неділя, 29 і 30-го жовтня ,були в цьому місті у великій мірі під знаком нарад та імпрез Українського Народного Союзу. В суботу відбулись наради Окружного Комітиту Відділів УНС, якими проводив голов. радний Володимир Дідик та в яких взяли участь гол. касир Роман Слободян і організатор мґр. Іван Скочиляс. Предметом нарад була в першу чергу організаційна, як і загально громадська праця Відділів УНС округи. З доповідями на ці теми виступали п. Р. Слободян та мґр. Ів. Скочиляс.

Наступного дня, в неділю 30-го жовтня, місцевий 292-ий Відділ УНСоюзу, Братство св. Івана Хрестителя, що було засноване бл. п. о. Михайлом Лукавським 50 років тому і тепер зі своїми понад 890 членами належить до найбільших і найактивніших Відділів УНС, відзначало свій золотий ювілей. 19 основоположників того Відділу, між ними такі відомі діячі - піонери, як Теодор Титар і Гр. Трухан, є між живими і їх окремо вшановано під час святкувань, що почались о год. 9-ій рано Богослуженням в намірені живих і Панахидою за померлих членів того Відділу. По полудні, в приміщеннях придбаного у великій мірі при допомозі ювілейного Відділу Народному Домі, відбувся ювілейний концерт і ювілейний бенкет. Концерт відкрив коротким словом голова Відділу - ювілята Петро Кізел, а проводив програмою його заступник д-р Михайло Дужий. Святочку промову виголосив гол. касир Роман Слободян, а в мистецькій частині виступала група дітей з 185 Відділу УНС під проводом Ярослава Базюка і

(Закінчення на стор. 3-ій)

Україна, Тризуб і УСК перемагають

Спортовці „Чорноморської Січі" в Нюарку започаткували святкування свого п'ятого року існування, які передбачують імпрези через цілий місяць, гарним спортовим святом минулої неділі. Кульмінаційним пунктом недільної спортової імпрези були футбольні змагання молодої дружини „Чорноморської Січі" з „Україною", Монтреал, бувшим чемпіоном футболу Канади (1958). Ця зустріч українських футболістів ЗДА та Канади закінчилася перемогою 3:1 монтреальської „України".

Филаделфійський „Тризуб" дебютував на терені Ню Йорку в новому сезоні та в новому складі. Зустріч зі сильним Інтер Клюбом закінчилася заслуженою перемогою „Тризуба" з вислідом 2 : 1, після нервової гри, трьох довших перерв змагань через нездарність та безрадність судді, який переводив торги зі змагунами Інтер Клюбу, та інтервенції глядачів на гриці Третіх воріт для „Тризуба" суддя не признав, змінивши своє перше рішення по вияснені лінійного судді.

УСК Ню Йорк привіз нові дві цінні точки зі змагань в Норт Берґен проти німецьких футболістів „Готи". УСК вів 2 : 0, а після німецького вирівнання знову 4 : 2. Кінцевий вислід 4 : 3 та перемога УСК - у були заслуженими. УСК має на своєму рахунку 3 виграні, 1 програну та 1 нерішену і з семи точками займає четверте місце в показнику „Великої Десятки" Нім. Ам. Футбольної Ліги.

НА КУБІ ЗРОСТАЄ ІНВАЗІЙНА ГІСТЕРІЯ

КУБИНСЬКА СПРАВА ЗНОВУ В ОН. — КАТОЛИЦЬКИЙ ЄПИСКОПАТ КУБИ ПРОТИ КОМУНІЗМУ

Гавана. — Гістерія кубинського режиму Фіделя Кастра з приводу здогадної американської „інвазії", яка „ось-ось" має статися, виявилась в минулу неділю в мобілізації тисячів членів парамілітарної міліції. Їх засереджено в різних пунктах Гавани і її передмість задля отримання інструкцій у випадку раптової інвазії. Жінок від тієї мобілізації покищо виключено. Останні крики кубинської пропаґанди про небезпеку американської „інвазії" залунали голосніше у зв'язку з заповідженим висадженням на суходіл 1.450 американських морських піхотинців на морській базі Ґвантанамо. Кубинці звернещали, що це прелюд до збройної аґресії проти кубинської революції Кастра, але американські вояки перевели неділю на узбережжі на купелі і грі в ґольфа та бейзбол. Гістерія урядових кубинських кіл проявляється у всебічних військових і медичних приготуваннях на випадок „інвазії". Хоч пропаґандивний апарат Кастра продовжує адресувати найзавзятіші атаки проти ЗДА, проте кубинський державний кордон найбільш бережений з-півдня, від сторони Венесуелі. Майор Ролляндо Кубеля, голова Федерації студентів університету в Гавані, назвав президента Венесуелі Ромуля Бетанкура „зрадником, який запродав свою батьківщину американському імперіялізмові". Бетанкур — мовляв — перешкаджає своєму народові піти за прикладом кубинської революції, але Куба буде далі „помагати" венецуельцям здійснювати революційні ідеали... Військо і міліція днем і ніччю патрулями сторожать надберєжні смуги Куби та вулиці всіх міст. Всі хатні господарства запасаються в нафту, рахуючись з тим, що може перерватись електричний струм, а жінки масово скуповують харчі. Серед тієї штучно офіційними чинниками витворюваної атмосфери гістерії залунав розумний і тверезий голос єпископа-помічника Гавани, Едуарда Масдіваля, з гострим натавруванням комуністичного характеру теперішнього кубинського режиму. Єпископ виступив проти культу матеріялізму, що його проповідує режим Ф. Кастра, проти нехтування людської гідности, одиниці та приватної власности. Названий єпископ стверджує, що Католицька Церква на Кубі була і є за справедливою соціяльною революцією у користь широких мас народу, але проти матеріялістичного комунізму і тоталітаризму. Відважний кубинський владика звертає увагу, що кубинські вожді кричать тільки про американський імперіялізм, а нічого не говорять про імперіялізм совєтський та що вічне прославлювання Совєтів і інших комуністичних країн виявляє „єдність думок і ідеалів" між кубинськими лідерами та закордонними комуністами. Єпископ особливо натаврував жорстокість режиму Фіделя Кастра, звернувши увагу, що крик „під стінку" має в собі більше ненависти і бажання пімсти, як бажання справедливости. Тим часом кубинська проблема знову приходить на денний порядок Об'єднаних Націй Генеральної Асамблеї має вирішити, чи затвердити постанову 20-членної Головної Комісії, щоб нову скаргу Куби передати Політичній Комісії, чи — як цього бажає собі Куба — поставити її просто на наради Генеральної Асамблеї. За голосами преси — більшість Генеральної Асамблеї, мабуть, висловиться за передачу цієї справи Політичній Комісії.

Хрущов робить відворот від своєї погрози збомбардувати ЗДА за Кубу

Москва. — Нікіта Хрущов заявив, що його своєчасну погрозу, що Совєти збомбардують З'єдинені Держави керованими ракетами у випадку американської аґресії проти Куби, треба вважати „символічною". Ту заяву Хрущов зробив у замовленому інтерв'ю з директором кубинського щоденника „Революсіон", а зміст того інтерв'ю, що мало місце тиждень тому, подав у спеціяльній радіопередачі ТАСС. За офіційним комунікатом, Хрущов „підкреслив, що кубинські лідери повинні усвідомити собі, що тільки сам нарід може віднести перемогу у постійній боротьбі проти імперіялістів і комуністів в обороні популярного режиму і дійсно народного правління. Голова совєтського уряду зазначив, що він хотів би, щоб його заяви щодо допомоги Кубі у випадку збройної аґресії проти тієї держави, трактувати, як насправді „символічні". Хрущов зробив ту погрозливо-шантажеву заяву щодо готовости Совєтів закидати ракетами Америку, якщо ЗДА поведуть атаку проти Куби, 9 липня ц.р. на з'їзді совєтських вчителів на Кремлі. Фідель Кастро і його комуністичні дорадники з захопленням прийняли ту заяву, як ніби гарантію безпеки Куби проти „американських імперіялістів". Тепер Хрущов не відпекується виразно своєї обіцянки прийти Кубі з допомогою у випадку дійсної інвазії збоку ЗДА, але стилізація того комунікату вказує виразно, що кремлівські володарі передумали справу настільки, що не хочуть провокувати третьої світової війни з приводу Куби і Кастра.

В БОННІ АРЕШТОВАНО ПОСЛА ЗА ШПИГУНСТВО В КОРИСТЬ СССР

Бонн. — Парляментарного посла Соціял - демократичної партії в Західній Німеччині, 61-річного Альфреда Френзеля арештовано в минулу суботу 29 ц. м. в будинку парляменту за видачу совєтським аґентам військових тайн, що він їх знав, як член військової комісії Бундестаґу. Френзель — це т. зв. судетський німець, себто з походження з Судетів у Чехословаччині, а тим аґентом, що відбирав від Френзеля документи, був чеський комуніст. Френзеля вхопили так мовити на гарячому вчинку, здавна стеживши за ним. Він признався і склав широкі зізнання.

У СВІТІ

● **З Сайгону у Вєтнамі** повідомляють, що південновєтнамська служба безпеки вбила 7 комуністичних ворохобників і взяла в полон 23-ох під час сутички, яка відбулася у провінції Пгонґ Дінг.

● **Британський уряд** подав до відома, що в 1961 році він асиґнує 350,000 фунтів стерлінґів (1.206,000 долярів) на сейсмічні досліди для викривання нуклеарних експльозій в інших краінах світу.

● **Джені Лі,** жінка покійного провідника британської Партії Праці Еньорина Бівена, почала кампанію проти теперішнього провідника цієї партії Гю Гейтскелла. Вона заявляє, що британські соціялісти під проводом Гейтскелла не мають ніяких виглядів на створення широкого об'єднаного і міцного соціялістичного руху. Пані Лі є прихильницею лівого курсу в Партії Праці і її політичні переконання набагато лівіші, як були ними погляди її колишнього чоловіка.

● **З'єдинена Арабська Республіка** й Англія рішили піднести до ступня амбасади теперішні свої дипломатичні місії. Ці дві держави зірвали дипломатичні взаємини у 1956 році, коли Англія, Франція і Ізраїль переводили проти Єгипту збройний наїзд. Під час недавньої зустрічі през. Нассера і прем'єра Мекмілена прийшло до остаточної злагоди.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00, six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Пам'ятаймо Листопад !

Кожного року 1-го листопада українці згадують і відзначають ту світлу подію з-перед сьогодні вже 42-ох років, як синьожовтий український прапор на ратуші Львова й українські вояки на його вулицях й українська влада в його руках сповістили містові і світові де юре і де факто — законом і ділом — українське державне самовизначення Галицької Волости. Акт Соборности в Києві 22-го січня наступного: 1919-го року був таким же законним і дійсним припечатанням єдиноправильної ,єдиносправедливої і єдиноможливої долі тієї землі і волі її українського первовласника і первогосподаря.

Дальша історія відома. По місто і волость посягнув її сусід, бо жадоба засліпила йому погляд на дійсність і на здоровий глузд. З польсько - української бійки скористав той третій, що в Москві, і сьогодні він не тільки у Львові ,але в Києві і в Варшаві.

На жаль, наука історії все ще не дійшла до свідомости польських сусідів, щонайменше не до всіх. Доказом цього може послужити відома вже резолюція останнього конгресу Американської Польонії, що відбувся недавно в Шикаго. Там знову проголошено українцям війну за Львів а литовцям за Вильно, і зроблено це в обстановці, яка подібна до тієї з 1-го листопада 1918-го року. Саме бо в тому часі червоний московський цар Нікіта Хрущов, так само кат України як і душитель Польщі, бив п'ястуками і черевиком по столі Об'єднаних Націй та погрожував світові ракетами а польський Гомулка і український Подгорний під його диктатом заявляли, що при ньому стоять і стояти хочуть. Саме бо в тому часі вся українська увага була скерована на те, щоб виявити волю українського народу та здемаскувати того народовбивця в очах світу. Саме в тому часі, подібно як в листопаді 1918-го року у Львові, конґрес Американської Польонії вважав за відповідне кинути новий виклик українцям, якби на замовлення спільного ворога, як українців, так і поляків.

Правда, опісля, вже по конґресі Польонії, появилися в польській пресі голоси, які намагаються злагіднити ситуацію .Але резолюція Польонії у світлі Листопадових Роковин тим не менше повинна становити для нас таку саму пригадку ,як для американців становить Алямо чи Перл Гарбор. Пам'ятаймо Листопад не тільки ,як світлу дату українського державного самовизначення Галицької Землі, але й як підступний напад на цю державність збоку захланного сусіда. Немає бо жадної ґарантії, що тоді, як український нарід знову посягне по свої права в Києві і Львові, чи в тому критичному часі знову не повториться те, що сталося після 1-го листопада 1918-го року у Львові. Уже ж бо після упадку Польщі один з її істориків нахвалявся, що поляки скоріше забіжать до Львова з Кракова, ніж українці із Сибіру . . .

Тож, в нічому не послаблюючи ані наших зусиль і нашої боротьби проти нашого головного ворога, червоної Москви, як і не послаблюючи наших намагань дійти до подиктованої спільним ворогом і спільною долею та спільними ,інтересами злагоди і порозуміння з іншими сусідами України, зокрема ж з поляками, ми завжди і в кожних обставинах: пам'ятаймо Листопад!

Лють московської експозитури

Започаткована Хрущовим і Подгорним на форумі Об'єднаних Націй кампанія наклепів і цькувань проти канадійського прем'єра Джана Діфенбейкера за його виступ в ОН проти совєтського колоніялізму та в обороні поневолених Совєтським Союзом народів і зокрема за його згадку про українців, не вгаває і розгортається — за безсумнівними директивами Москви — усе ширше, у формах і маштабах, можливих тільки в совєтській дійсності.

Особливо лютує проти Діфенбейкера московська експозитура в Україні. Виконавці інструкцій і директив із центру „світового комунізму", і московські намісники Української ССР вилазять просто із шкіри, щоб тільки приподобатися Хрущову і його соратникам щонайсоковитішою лайкою проти голови вільної і суверенної держави, який посмів виступити із словом правди про справжнє обличчя і тенденції московського імперіялізму.

Нестримними й вульґарними нападами на прем'єра Діфенбейкера переповнені тепер майже всі друковані російською й українською мовами газети в Українській ССР. В „Радянській Україні" за 7-го жовтня ц. р. крім згадуваної вже передової статті з відповіддю, мовляв, українського народу на адресу прем'єра Діфенбейкера й американського уряду і Конґресу, був надрукований ще віршований фейлетон підсовєтського байкаря Петра Сліпчука п .н. „Злізайте з трибуни" з малюнком Діфенбейкера, що тримає тризуб і кайдани в руках. За два дні в „Радянській Культурі" з 9-го жовтня ц. р. надруковано, крім редакційної статті, ще й довгий пашквіль якогось Ол. Мазуркевича п. н. „Підручні пана Діфенбейкера", що ними підсовєтський фейлетоніст вважає і Святослава Гординського, і проф. Володимира Кубійовича, і проф. Юрія Шереха і навіть померлих уже проф. Зенона Кузелю і Миколу Глобенка, єдиний „злочин" яких виявився в редаґуванні і видаванні справді наукової і справді української, а не спрепарованої і пофальшованої „Енциклопедії Українознавства". Підтягаючи за „Радянською Культурою", київська „Радянська Україна" пустила в числі за 14-го жовтня й собі статтю цього ж Мазуркевича ,названого вже кандидатом філологічних наук, п. н. „Політичні інтригани", спрямовану знову ж проти найбільшого „реакціонера" Канади Діфенбейкера і його . . . помічників — Людмили Коваленко, що з неї зроблено Л. Коваленка, і митрополита Іларіона, і Донцова, і Маланюка, і Самчука, і Ю .Лавріненка — останнього за його антологію, що її назви „Розстріляне відродження" підсовєтський фейлетоніст не осмілився взагалі згадати. До виявлювання не так народного „гніву й обурення", як люті московських експозитурників, залучено навіть проґресивних недобитків із Канади і ЗДА, наказуючи їм писати буцімто в імені „української еміґрації", протестні листи до Діфенбейкера із засуджуванням його „зради інтересам Канади". Такі листи, передавані найперше кореспондентам ТАСС-у, друкуються покваплю по совєтських газетах за підписом маловідомих кому в ЗДА і Канаді „товариств" і „об'єднань".

У зв'язку з усією цією совєтською погромницькою кампанією проти Діфенбейкера треба ствердити один дуже характеристичний для наказних „оборонців" не тільки „незалежности" ,але й навіть „могутности" Української ССР факт, що викликана уся ця кампанія передусім тим, що прем'єр Діфенбейкер посмів запитати про долю „волелюбних" українців.

Цього одного слова Москва і її експозитура в Україні не можуть йому простити.

Василь Качмар

У ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ

Були у нас великі дні, що зеначе оті семафори на розтайних шляхах історії унапрямлюють путь для поколінь. Одним із таких величніх днів недавнього минулого це 1-ий Листопад 1918 р. А був це час, коли в Києві проголошено славний акт 22-го Січня, тобто акт віднови Самостійної Держави українського народу. Тоді бо по всій широкій та розлогій українській землі лунав клич: „Від Сяну по Дін один загін". А українська молодь співала пісню, зокрема одну:

„Встане славна мати [Україна
Щаслива й вільна,
Від Кубані аж до Сяну [річки
Одна нероздільна . . ."

Так, це був рішальний час для всієї України, а зокрема для західньої її волости. Події на східньо - українських землях 1917 - 1918 років і будування тамже української держави, мали величезний вплив на політичні та військові кола в Західній Україні. Після могутнього й масового протестаційного руху в другій половині вересня 1918-го року, що охопив цілий край, бо українці протестували проти невдачного пляну деяких австрійських урядових кол, щоб Східню Галичину передати полякам, наступила політична акція українських послів у Відні.

У тому часі постала у Львові тайна українська військова організація, яка пізніше перетворилася у Військовий Комітет, що почав організувати правильну нашу збройну силу. Всі бо відчули, що валиться старий лад австро - угорської монархії, тож треба готуватися до будування власної держави й на землях князя Данила. І недаремно УСС тоді співали: „А ми тую червону калину піднімемо, а ми нашу славну Україну гей-гей розвеселимо". І рушив народ до зброї.

Ти не спали й поляки. 31-го жовтня того ж року українці дізналися, що 1-го листопада приїжджає до Львова з Кракова Ліквідаційна Комісія, щоб перебрати від графа Гуйна (німця) владу над цілою Галичиною. Негайно представники Української Національної Ради з'явилися у намісника Галичини, домагаючися передачі влади у Львові й над цілою Західньою Україною українцям. Одначе намісник зволікав. Тоді забрав голос наш Військовий Комітет. Сот. Вітовський заявив голові У. Н. Ради, д-рові Костеві Левицькому, що українське воїцтво готове перебрати владу від австрійців у Львові та в цілому краю.

А був це рисковний, у таку рішальну історичну пору, чин. Поляки мали тоді у Львові багато леґіоністів Пілсудського. Вони ждали тільки на Ліквідаційну Комісію з Кракова. Тому 31-го жовтня в год. 8-ій веч. відбулася у залях Народного Дому при вул. Рутовського у Львові нарада Української Генеральної Команди під проводом сот. Вітовського. У тому історичному часі збройна сила українців у Львові нараховувала ледви 1,400 вояків. Виготовлено плян здобуття влади у Львові та на цілій Західній Україні. Плян перевороту назначено на год. 4-ту ранку.

Негайно роз'їхалися зв'язкові до всіх міст і містечок з пляном діяння. І так почалася акція. Роззброєння чужинецьких військових частин відбулося обережно в столиці-Львові. Всі важніші об'єкти обсаджено українським військом. А як розвиднілося, то листопадовий морозний ранок застав у Львові та в інших містах Західньої України українську владу й відновлену українську державу. Українські державні прапори гордо лопотіли на ратуші Львова та в інших містах західньо - української области. О год. 7-ій ранку сот. Ветовський, як начальний командант української збройної сили, звітував голові Української Національної Ради, д-рові Костеві Левицькому, таке: „Пане Президенте! Голошу, що українське військо перебрало повністю владу у Львові та в краю. Наше військо береже ладу й безпеки в цілому карю!" Це був радісний День! Адже ж по 578 роках чужого панування, многострадальна спадщина короля Данила знову верталася у правне й фактичне володіння свого одвічного господаря, українського народу.

Така розв'язка була справедлива й єдиноправильна. Вона відповідала теж незаперечному характерові, історичній традиції та волі населення на землях Галицької Волости! Така розв'язка відповідала і міжнародним актам того часу, що проголошували право самовизначення народів, великих і малих .Маємо на увазі відомих 14 точок Вилсона, з яких 13-та точка постановляє, що: „Має бути створена польська держава, що охоплювала б неспірні території, заселені незаперечно польським населенням". У відношенні до інших народів австро - угорської монархії вилсонівські точки говорять: „Народам австро - угорської монархії, яким бажаємо зберегти й запевнити місце між іншими народами, має бути дана можливість для самостійного розвитку".

На жаль, наші сусіди - поляки не погодилися зі суверенним виявом волі українського народу. Вони виступили збройно проти нашого Листопадового Чину! Започатковуючи польсько - українську війну, поляки потоптали принцип самовизначення народів і знехтували неспірне й природне право українського народу жити сувереном у своїй національній державі! Вони знехтували 13-ту точку Вилсона. Тому годі інакше скваліфікувати тодішній польський виступ, як прикладаючи до нього означення неспровокованої польської аґресії! Якщо нині поляки не бачать отих катастрофальних наслідків, які ета їхня неспровокована аґресія має для поляків і для українців, то вони направду нічого з історії не навчилися. Яким політичним невіглаством тхне недавня резолюція американських поляків про „Львуф і Вільно". Невже ж вони, поляки, не бачать і не розуміють тієї істини, що їхня батьківщина лежить між ковалом пруського „дранґу нах остен" і молотом московського розбишацького гону на захід? Ці два сіямські брати завжди в минулому порозумівалися коштом розбору Польщі. Невже ж полякам важко затямити факти, що розвиток могутньої Росії завжди відбувався коштом українсько - польських кордонів? Чи американська Польонія не розуміє того, що кожний новий Андрусів веде до нового розбору Польщі? Вкінці кожному зрозуміло, що кожний польсько - український конфлікт — це ґрунт для росту російської імперії!

Пора врешті полякам зрозуміти, що українські збройні сили, що боролися за Львів, могли були вирішити боротьбу й за Київ. Це було б мало такий наслідок, що смертельна загроза російського імперіялізму могла бути відсунена вже тоді далеко на схід. Та вони захотіли бути аґресорами, а не бодай невтральними у відношенні до України. І якщо сьогодні поляків переслідує „сон Заґлоби", то хай відповідять собі на питання: чи можливе існування самостійної Польщі без самостійної України?

Поляки, ведучи тоді партизантську війну проти українців у Львові, опісля, за поміччю армії Галлєра, вирішили оту війну на свою користь. Вони потім у Ризі 1921-го року на спілку з Росією зліквідували нашу Самостійну Соборну Державу й нахвалялися, що за 25 років у Західній Україні не стане українців! Якже ж жорстоко історія помстилася на них. Бо й Польща не має самостійности державної, а чобіт москаля однаково топче святі гроби українських героїв на Янівському цвинтарі, як і польських „оброньцуф" на личаківському. Наука для поляків проста: імперіялізм вдаряє вперше по тих, що його стосують самі супроти інших .Незалежна Польща не зможе існувати, якщо розподіл російської імперії на незалежні держави не стане доконаним фактом. Тільки Самостійна, Соборна Україна докорінно змінить політичний уклад сил на сході Европи і щойно тоді Росія, без України ,втратить усю свою силу ненажерливого аґресора. Зрозуміють оці факти поляки, тоді не буде нового Андрусова з відомим для Польщі фіналом. Це варта пригадати саме у Листопадові Роковини .

Зенон Стефанів

ПРОПАҐАНДА ЗАМІСТЬ ІСТОРІЇ

Вся, майже без винятку, польська історіографія 1918-1920 рр., що займається українською проблематикою у зв'язку з нашим листопадовим переворотом та українсько - польською війною, стоїть під домінуючим впливом політичної, часто шовіністичної пропаґанди.

Жаден з польських істориків не завдав собі труду дотепер проаналізувати належно і справедливо суть і причини довголітнього українсько - польського конфлікту в Галичині, що довели наостанку до кривавої війни обох народів. Хоча ця війна закінчилася і перемогою польського імперіялізму, але цим не знищено наснаги галицьких українців до волі. Польські окупанти мали добру нагоду в цьому переконатися під час 20-літнього існування повереальської Польщі.

Польських істориків не дуже цікавить національна емансипація українців; у них зводиться все до одного трафарету: Львів і ціла територія Західньої України „відвічно польські"; спокійна, байдужа і культурно відстала селянська маса „хоче" бути під Польщею, але до сепаратизму підштовхує її інтеліґенція, як аґентурний орудник Австрії і Німеччини, з допомогою яких вдалося захопити українцям, мовляв, владу у Львові і Східній Галичині. Одночасно ті історики представляють Польщу не як напасника ,але як невинну жертву „української інвазії".

Для зображення польської фальсифікації історії подаю тільки один приклад.

Генерал Мар'ян Кукель, найбільший сучасний польський військовий і воєнний історик, член польської Академії Наук, до 1939 р. професор Краківського університету і керівник катедри військової історії, тепер на еміґрації в Лондоні, в своїй праці "Zarys historii wojskowości w Polsce", що була до 1939 р. стандартним підручником для старшинських шкіл, написав між іншим, дослівно таке: „Від 1-го листопада 1918 року велася кривава, завзята війна за Східню Малопольщу, опановану Русинами при підтримці (poparciu) військових і цивільних чинників — австрійських, німецьких і чеських . . .

Таке твердження, до того ще не обосноване ніякими історичними фактами, міг написати цей польський вчений хіба тільки під впливом дурманного шовінізму. Щобільше, він одинокий, — до пропаґандивних фантазій про поміч австрійців і німців додає ще нову побрехеньку про чехів.

Історія потверджує натомість, що українці дійшли до влади і у Львові і в Східній Галичині виключно своїми силами без найменшої сторонньої підтримки, — а що найголовніше, захопили ту владу революційним порядком".

Цей самий історик в своєму найновішому творі, що появився в 1959 р .в Лондоні: „Wskrzeszenie wojska polskiego", — пише дальше неправду, — але вилучив вже німців і чехів від допомоги українцям: „У Львові дійшло до порозуміння австрійського командування з українцями відносно передачі в їх руки Львова і цілої східньої частини Галичини. Від 1-го листопада Львів знаходиться в боротьбі, — на українській стороні тисячі війська, а на польській — жменька (garstka) поляків з австрійської служби ,леґіонерів і молоді. Польща опинилися перед лицем запеклої громадянської війни (в оригіналі: zaciętej wojny domowej) за Східню Галичину".

Як бачимо, це вже зовсім нове пропаґандивне твердження цього польського, із великим реноме, історика. З цієї зручно і хитро уложеної стилізації виходить, начебто восьмимісячна визвольна війна західніх українців ,що одностайно виявили завзятий спротив проти польського збройного нашестя, — це тільки громадянська війна і тим самим внутрішня справа самої Польщі.

Українсько - польська війна 1918 - 1919 рр. дала Польщі наочну лекцію історії, що західні українці не тільки деклярували свою самостійність і соборність, але й ті постуляти із завзяттям обороняли збройною рукою.

На жаль, поляки з тієї лекції нічого не навчилися.

ЛИСТОПАД

Я пригадую наш Листопад . . .
Замаїлись багряно каштани,
і сади колихалися п'яно,
і сміялося сонце навгад.

Вітер рвався в крутіж
до безтями,
надриваючи коси беріз;
і сміялося сонце до сліз,
умиваючись рясно дощами.

Я пригадую наш Листопад . . .
День осінній розцвівся
в день слави .
і в боях переможних-кривавих
рідна пісня вернулась
в наш сад.

Я не знаю, — чи снилось
колись?
Радість лиця росила сльозами
серце рвалось рвучкими
словами:
Мамо, — місто вже наше,
дивись!

Як далеко відбігли ці дні . . .
Чужий вітер у нас над полями,
розніс листя чужими стежками,
і завіяв шляхи до рідні.

Як далеко цей наш Листопад . . .
А однаково серце в цей день
повне радісних, світлих пісень
як колись, стільки років назад.

М. КАЛИТОВСЬКА

ЛИСТОПАДОВИЙ ПРИВІТ ЛЬВОВУ

(За українською радіо передачею в Сиракюз Н. Й.)

Знову відзначаємо традиційні роковини Листопадового Зриву 1918 року, що ним галицька вітка українського народу по довгих віках неволі збройно виявила свою снагу до волі і рівночасно свою єдність із братами з-над Дніпра, які скинули зі себе московське ярмо неволі.

В часі цих святкувань всі українці, які перебувають поза засягом тепер уже одного окупанта всіх українських земель, червоної Москви, розкинені по всьому вільному світі, святочно відзначають цю історичну дату і в своїх думках линуть до місця тих історичних подій, що їх наслідком було створення Західньо - Української Народньої Республіки.

Цим місцем був Львів — столичне княже міста галицької землі короля Данила, його основника.

І коли ми й сьогодні линемо думками до так тепер далекого, а проте такого нам близького, рідного Львова, то передусім хочемо повними грудьми свобідних українських людей, — дарма, що поза межами рідних земель, — в противагу нашим сусідам, що все ще простягають свої загарбницькі руки по нього, голосно і самопевно сказати наш привіт:

Вітай нам, дорогий, незабутній, рідний наш, український Львове! Ти наш, бо заснував тебе наш володар могутньої галицько - волинської держави, король Данило, на честь і вічну пам'ять сина свойого Льва. Він побудував тебе під українським небом на відвічно українській землі та серед моря українського населення, яке завжди в довговіковій боротьбі обороняло твоє українське лице. Це сталось понад 700 років тому і ти залишився через ціле століття на всю тодішню Европу славним Льва - городом: В довгих віках твоєї історії ти не всилі був зберегти свойого первісного українського вигляду, коли ще бані десятьох українських княжих церков піднімались до українського неба побіч тільки двох інших. Кожночасні твої займанці надавали тобі чуже ім'я — Львуф, Лемберг, Львов, — щоби в цей спосіб прикрити твоє правдиве походження. Росли твої нові будівлі, нові, чужі нам храми, нову вулиці із чужими назвами і тобі треба було вести завзяту боротьбу за кожний клаптик українського посідання в українському місті: Ворог твій так дуже хотів надати тобі своє п'ятно, так дуже хотів витиснути із тебе зверхні признаки твойого українського роду. І це йому, на жаль, на протязі семистолітнього твойого віку у великій мірі вдалось . . . Але не вдалось йому забрати тобі твоєї власної української душі! На сторожі твоєї української душі стоять гордо ще й тепер українська княжа гора та достойний храм Юра, як теж численні українські церкви і будівлі. Але українство твоє засвідчують передусім довгі плеяди визначних і великих людей українського духа і української культури на всіх відтинках її проявів: архітектури, малярства, літератури, музики, театрального мистецтва — і під цим оглядом ти уступав першенство хіба ще тільки одному містові на Україні — матері городів наших — Києву. Але з ним ти „у всім одностайно, вірно і невідступно" дотримував єдности. Ти був не тільки

(Закінчення на стор. 3-ій)

Мґр. Осип Губчак

У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ

(Спомини з 1928 - 30 рр.)

(7)

Зрозуміло, що хлопці, які через те „репетування" довше ходили до школи, дуже зі собою зживалися і приятелювали. Особливим виявом того зжиття було те, що кожному надано якесь смішне ім'я, що не раз влучно підкреслювало якусь рису характеру чи вигляду даного хлопця. І так найсильніший в клясі хлопець називався „Мінотавр" — помер він таки в сьомій клясі і його смерть дуже мене вразила, бо ми довго сиділи в одній лавці. Далі: скорий до бійки хлопець був прозваний „харциз", малий, злосливий хлопчина „Бісова личина", а клясовий донжуан з розкудовченим волоссям „Распутін". Це прізвище не покинуло його й тоді, коли вступив до Дивізії. Як довго я був тоненький й сухенький, то мене прозивали „Пінокіо", але коли прибрав на тілі, то ця назва від мене відчепилась, а тоді прозвали „Бірґер", ніби тому, що я був „міщанином" в протиленстві до інших, що походили зі сіл. З відділу „А" Влодко Стецюк (згинув на Словаччині, як полевий духовник Дивізії) був загально відомий в гімназії як „Штайґер", а це тому, що виглядом, особливо коли наложив окуляри, нагадував жида - комуніста, що його неслушно судили за замах на маршалка Пілсудського у Львові. Про Штайґера співали злобно:

„Штайґеже, уй, Штайґеже,
— я тобє бардзо вєже
же бомбе жуціл інни —
ти єстесь зась нєвінни".

Мимоходом згадаю, що на Словаччині згинув, вбитий партизанами командант тернопільської української поліції мґр. Ячмінський.

Мистцем від придумування таких назв був Влодко Яворський, він і професорам поначіпав „латки": Називались вони „Конфуціюш", „Лиса Пала", „Криска", „Дер Папаґай" а шкільний лікар називався „Гемоґльобіна".

Трудно собі уявити й трудно описати, як розбурхано-веселою була ця „сема Б". На павзі страшний гамір й крик. В одному куті співають прикордонні большевицькі частушки, чи інші пісні. На таблиці рисує влучні карикатури Сембай, син другого катехита (помер, закінчивши школу). На катедру виліз „Распутін", і шкварить виборчу промову: „Голосуйте на хлопа нумер шість!" Треба знати, що у виборах до польського сойму поляки виставляли різні листи тільки для того, щоб розбити українські голоси і деякі з цих виборчих лист були просто блазенські, от як „Трій-фашизм Галича" або „Хлопська листа н. 6", на яку голосував хіба лиш сам кандидат ,та ще й може його жінка. Тому то навіть для означення політичного пройдисвіта витворилася окрема назва „Хлоп нумер 6" . . . На коридорі Влодко Яворський кланяється всім капелюхом „ґабіком" й наслідує професора дивака: „Ти мені не кажи, пане товаришу, бо який я тобі товариш? Я є професор, а ти тільки директор від козьолків й підскакування" . . . Далі всі юрбою вриваються до восьмої „Б" й там при дверях починається весела бійка. У восьмій „Б" хлопці були так само дуже здружені зі собою, хіба лише були поважніші від нас. Бо сьома „Б" то таки була одинока й неповторна. Взагалі так завелося в гімназії, що у відділах „А" були ліпші ученики, цебто у шкільному жарґоні „куйони", що всі лекції вивчають, виковують „на бляшку", а у відділах „Б" були, як ми звали їх „посередні типи" (від дарвінівського: посередній тип між людиною й малпою). Як доброму ученикові мій батько давав мені можливість перейти до відділу „А", але я рішуче відмовився: я більше цінив дружбу товаришів, з якими зжився, чим приналежність до доброї кляси. З відділу „А" повиходили лікарі, професори, священики, а з відділів „Б" журналісти, редактори й інші політики . . . І так ми доходимо до основної теми: таємної націоналістичної організації.

Про початок цієї організації в гімназії я не зовсім докладно поінформований. Думаю, однак, що зав'язалася вона десь в 1927 р. серед учеників на два роки старших — щодо кляси — від мене. Був між ними такий дуже зжитий гурток, що на передмісті Заруда виспівував під вікнами зарудянських красунь і провідником між ними був Осип Шиманський, дуже здібний й ідейний хлопець. Це він заохочував нас ходити на виклади д-ра Донцова, поширював націоналістичний студентський журнал „Смолоскипи" і під його проводом ми урядили першолистопадову маніфестацію на стрілецьких гробах. За моїми відомостями він був ініціятором організації. Після скінчення гімназії він виїхав на студії до Болгарії і десь в 1931 р. я вичитав в „Ділі" таку посмертну згадку про нього: „Молодий, палкий юнак кинувся у вир організаційної праці серед таможніх українських еміґрантів, але стрінув там — як звичайно між еміґрантами — розсварення й малодушність. Він цим так перейнявся, що сам наложив на себе руку .В прощальному листі, що він залишив, стоять такі слова: Україно моя, ніхто тебе не любить . . ." Осип Шиманський — дивний це був хлопець й дивною була його смерть . . . Скільки разів пригадую цю подію, завжди ставлю собі питання: чи хоч його смерть потрясла сумлінням тих розсварених еміґрантів? І далі: чи знає теж теперішня еміґрація, що своїм розсваренням спричиняє ідейну смерть своєї молоді, бо відчужує її від українства — молодь же бажає все чогось великого, пориваючого, за що варто жертвувати життя, а малі партійні й особисті порахунки їй чужі й осоружні. Мимоходом згадаю, що в Болгарії, у хвилях Чорного моря знайшов теж смерть однорічник Шиманського, внук тернопільського пароха о .Громницького ,молодий письменник, автор чи не першої української книжки про фільмове мистецтво „Срібні тіні" . . .

В. Лешик

І ПАМ'ЯТЬ ЙОГО В РОД І РОД...

(В 16-ту річницю смерти Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького)

Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький

День смерти Великого Божого Угодника Митрополит Андрея, що сходиться з національною річницею Першого Листопада, увійде в історію нашого народу не як день смутку, а радше надії на краще майбутнє для нашої Церкви і Народу. Так як день Першого Листопада є для нас днем, що нагадує нам світле минуле, порушує національні почування і пригадує заповіти героїв - борців за волю, в яких „встоятись не були сили", але які запалили вогонь туги за самостійним вільним життям, що доти не погасне, доки не здійсняться мрії синів і доньок нашого народу. Подібно і день смерти Великого Митрополита Андрея стане для нас днем надії, милосердя і Божої опіки над нашим народом, про що згідно, живучи на землі, молився Слуга Божий Митрополит Андрей. Митрополит Андрей — це для нас новий світильник, що світить і не згоряє перед Престолом Всевишнього і безустанно молиться за тим стадом, яке Він з Волі Божої залишив фізично, але не перестає з ним бути духово.

Беатифікаційний процес, що його започаткувала св. Церква, щоб проголосити Слугу Божого Митрополита Андрея блаженним а відтак святим, закінчив жалобу Українського Народу за своїм Мойсеєм. Тепер ми в стадії очікування тої хвилі, коли його ім'я дістане своє місце в календарі, а що по давній церковній традиції святий дістає місце в календарі в день своєї смерти, бо це день народин до життя вічного, отже, якщо Господь у своїй ласкавості поблагословить Український Нарід цією радісною хвилею, то ми в дні Першого Листопада святкуватимемо два радісні свята: національне Першого Листопада та релігійно - національне. Св. Андрея.

Боже Провидіння так зарядило, що Митрополит Андрей увійшов в нове вічно-щасливе життя саме в той день національного свята, що до якого Митрополит Андрей мав особливий сантимент. Хто з львов'ян не згадає зі зворушення Листопадових Роковин в храмі св. Юра, в яких то брав участь сам Митрополит Андрей, чи бодай благословив тисячні маси, що збирались на молитву — з бальконy своєї палати.

До молитви за свій нарід, за його кращу долю, Митрополит Андрей постійно закликав свою паству. Митрополит Андрей пригадував світлі річниці релігійного і національного життя окремими зверненнями. В листопадовому числі „Архієпархіяльних Відомостей" з 1934 року під заголовком „Національна Річниця", Великий Митрополит писав: „Кожна важливіша подія в житті одиниць і родин і цілої суспільности — народу звертає думку й серця християн до Всевишнього Сотворителя неба і землі, бо від Провидіння Його залежить доля і людей і народів. Тому й усі національні річниці обходять християни молитвами й торжественними Богослуженнями. Знають, що від Благодаті Всевишнього і від Його Благословення мають виносити собі кожний зокрема і цілому своєму народові всі ті дари небесні, яких потрібно до всестороннього й щасливого розвитку всіх народних сил і прикмет, до благословенного розвитку духового й матеріяльного життя народу. В день Першого Листопада зберуться по наших церквах українці, віруючі християни католики, щоби перед престолом Всевишнього предложити свої молитви, подяки та прохання... Будемо Христа Спасителя благати за милосердя для всіх тих, що терплять, будемо поручати Його милосердю всіх померлих, а особливим способом тих, що поклали буйні голови на полях слави і сповненого обов'язку".

Вірні заповітам Великого Митрополита, зберемось і ми всі українці, розсіяні по всьому світі в це наше національне свято і за вказівками Його будемо просити Господа, щоб прийшло Його царство на нашу землю. А при тому просити будемо теж за прославу славою святих Слуги Божого Митрополита Андрея. Будемо молитись, щоб та хвиля, коли зможемо святкувати обидва свята в одному дні, у вільній Україні: національне Першого Листопада і св. Андрея, прийшла якнайскорше, щоб повна була наша радість і осталась для українського народу і його Церкви на завжди.

ЕПАРХІЯЛЬНИЙ КОМУНІКАТ СТЕМФОРДСЬКОЇ ДІЄЦЕЗІЇ З НАГОДИ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ

„Молимось, Боже Єдиний, нам Україну храни.
Всі свої ласки, щедроти Ти на люд наш зверни."
(Молитва М. Л.)

День Першого Листопада став для Українського Народу символічними роковинами геройського змагу за свою незалежність, за права, які Господь Бог дає з природи кожному народові, жити свобідно та користати зі всіх тих дарів, якими Господь Бог у своїй ласкавості його наділив. А ці дари дійсно щедрі, бо українці по своїй природі талановиті, і земля українська „молоком і медом текуча", однак дух незгоди від самих початків нашої історії та й захланність сусідів, не давали змоги нашому народові радіти в повноті цими дарами, якими Божа Доброта його наділила. Це й причина, що ще досьогодні „люд у кайданах, край у руїні, навіть молитись ворог не дасть". Сумна це, але правдива дійсність. Все ж таки роковини, як Перший Листопад 1918 Року, повинні бути дорогі кожному українському серцю, особливо українцям що живуть на американській землі, під зоряним прапором.

Ми, українці католики в Америці є в щасливішому положенні за наших Братів і Сестер на рідних землях, бо можемо користати зі всіх прав, які людській гідності належать. Маємо свої святі храми своїх священиків, свої школи свою пресу, харитативні, братські та інші національні організації і за це ми повинні дякувати Господеві та з глибини серця благати Господа щоб зберіг ці блага для нас наших нащадків у цій новій нашій Батьківщині. Однач Дорогі в Христі, як минулого року з приводу Листопадових Роковин закликував я Вас так і сьогодні кличу словами нашого українського поета:

„Хоч ти живеш далеко
на чужині,
Де інші люди, інший обичай
Про рідні ниви, гори, ріки сині
Не забувай, не забувай.

Хоч ти багатий і свобідний нині
За океаном віднайшов свій рай
Про тих, що ходять
у підраній свитині
Не забувай, не забувай."
(Б. Лепкий)

Ми не повинні забувати за постійні змагання українського народу до здобуття свободи на рідних землях. Згадаймо в молитвах тих всіх що віддали своє життя за свободу, пам'ятаймо й про тих, що мучаться в неволі. Нехай Роковини Першого Листопада будуть для нас днем подяки за всі одержані добра від Господа на цій американській землі, а одночасно днем всенародних молінь до Всевишнього за долю й волю наших Братів і Сестер поза залізною заслоною.

Цього року на відзначення Листопадових Роковин призначую першу неділю листопада, тобто 6-го листопада 1960. Моїм задушевним бажанням є, щоб ці всенародні святкування були гідно переведені. Всі громади, організації і вірні повинні спільно взяти участь у Богослуженнях і принагідних академіях. Наші українські герої боролись та склали своє життя за соборність України, то ж пошануймо їхню пам'ять, зберігаючи цю соборність нашою солідарністю на Богослуженнях і академіях в пам'ять тих же героїв.

В той день всенародних молінь годиться нам згадати про тих, що ізза неможливости повороту на рідні землі опинились на скитальщині серед невідрадних обставин. Це є наші дорогі українські Браття і Сестри, котрі стратили не тільки все своє майно, але й здоров'я. Сьогодні вони безпомічні, то ж поможім їм нашими пожертвами. Таким чином вшануймо наших героїв, які не жалували свого життя для нашого народу, а ми не жаліймо помочі нашим безталанним українцям на скитальщині, висилаючи свої пожертви через Український Католицький Комітет в Стемфорді, Конн.

Маю в Бозі надію, що всі громади, організації і вірні вив'яжуться якнайкраще в Листопадових Роковинах на Славу Три - Єдиного Бога і добра української справи. В цій надії закінчую цей заклик словами, взятими з Божественної Літургії „В гору знімімо серця."

† Амвросій
Єпископ Стемфордський
Жовтень, 1960

● Кінова фірма „Парамаунт Пікчерс" купила два твори відомого англійського політика Винстона Черчила „Моє молоде життя" і „Світова криза", і на їх основі буде накручувати фільм про життя колишнього довголітнього англійського прем'єра.

ЛИСТОПАДОВИЙ ПРИВІТ ЛЬВОВУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

галицьким, але теж загально-українським піємонтом, особливо у тих трудних для української нації часах, коли найгірший ворог відбирав Києву його потужню зброю — українське слово. Ти післав у світ першу українську друковану книжку, ти дав українській нації устами Маркіяна Шашкевича „Русалку Дністровую", ти післав у світ неперевершеного „Мойсея" невмирущого каменяра української нації — Івана Франка, і ти дав місце для вічного спокою прахам цих великих людей українського духа, що лежать побіч себе на одному із твоїх цвинтарів.

Ти жив далі повнотою українського життя і тоді, коли здавалось, що воно вмерло або втекло і з твої мурів. Але були в історії твоїх віків такі світлі моменти, коли ти і зовнішньо ставав вповні українським містом, хоч твої вулиці мали чужі назви а камениці чужих власників. Це було тоді, коли до тебе в гості приходили українські села, що серед них і через них ти ріс і розвивався. І коли вони маніфестували твоє і своє українство, тоді ти радів і яснів та пригадував собі свою давню княжу славу.

Але був один такий день, коли ти постановив волею своєї української душі стрясти із себе чужий хлам, що його тобі віками накидували вороги. Цей Великий День — це був день Першого Листопада 1918 року, коли ти пригадав собі славу часів славного боярина нашого Дмитра Детька та великого гетьмана Богдана і на сторожі чести і роду свого поставив українську зброю.

Не було сили встоятись у нерівному бою. Густі могили на другому твойому цвинтарищі залишились свідками твоєї української душі.

Сьогодні ти, Дорогий Льво ве, таки є столицею Західньо України. Навіть твій найбільший ворог був змушений признати тобі належне місце. Але твій віковий займанець ще й сьогодні простягає руку по тебе, дарма, що здорово думаючий західній світ устами такої мірки дипломата, як бувший прем'єр міністрів Англії Іден теж признав тобі те належне місце, кажучи, що „Львів і Галичина, це не російська чи польська, а перед усім українська проблема". Ціла трагедія твоєї ситуації тепер, Дорогий Львове, що ти ділиш однакову долю не тільки із столицею України — Києвом, але теж із столицями багатьох інших держав середньої Европи, а між ними і столиці твойого вікового займанця — Варшави.

Вітаючи тебе, рідний наш Львове, в день великого твойого і нашого Свята — 1-го Листопада, шлемо тобі наші побажання перетривати ще й те лихоліття, що його ти переживаєш тепер напевно під останнім уже займанцем. Хай Покров Богоматері і Святий Юрій Переможець збережуть для нас і наших поколінь твою українську душу, бо наш ти з діда-прадіда! Бо в тобі наше світле минуле і наша світла майбутність!

М. Л.

Помер д-р Степан Навроцький кол. четар УСС

Вінніпег, Канада. — В понеділок 24-го жовтня тут помер у віці 67 років колишній четар Українських Січових Стрільців, адвокат в Перемишлі і посол до варшавського сойму, д-р Степан Я. Навроцький. По закінченні першої світової війни, після наших збройних змагань за волю, він працював на політичному й економічному полі бувши визначною постаттю в українському Перемишлі. Залишив дружину Марію, дівоче прізвище Ловінська, сина інженера Романа, дочку Христю, яка є студенткою університету та молодшу доньку Ірину і дві сестри — письменницю Марію Струтинську й Ірину Луневу.

ОН висилають окрему місію для політичного замирення в Конґо

Об'єднані Нації. — Об'єднані Нації. — Об'єднані Нації вишлють в цьому тижні окрему місію, зложену з 15-х азійсько - африканських репрезентантів країн, які вислали до Конґа військові контингенти, для встановлення миру між різними існуючими тамошніми політичними ватажками, з яких кожний має свої прихильників в провінції та у війську. Таке принципове рішення прийнято ще 19 вересня ц. р. на надзвичайній сесії ОН, а конкретно рішено вислати ту місію на нараді 18-х держав, що післали до Конґа свої військові формації, в минулу суботу на конференції т. зв. азійсько - африканської дорадчої групи в справах Конґа під проводом генерального секретаря Гаммаршилда. В середу мають обрати голову тієї місії, мабуть індійського радянофіла Крішну Менона або прозахіднього туніського міністра Монґі Сліма. Місія ОН має переговорити в Конґо з президентом Косавубою, його ворогом, першим прем'єром Конґа Люмумбою, та противниками Люмумби полк. Ж. Мобуту й президентом Катанґи Чомбе, а то й іншими тамошніми вожаками. Три европейські держави, що вислали до Конґа війська, не участвуватимуть в тій місії.

Англія запрошує інших до спільного вистрелення штучного сателіта

Лондон. — Міністер летунства Пітер Торнікрофт, вернувшись з Парижу, виявив, що він переговорював з французьким прем'єром Мішелем Дебре й іншими французькими чинниками про можливості спільного вистрелення великого штучного сателіта Землі найменше вагою одної тонни для науково - дослідних цілей. Іншими спільниками у цьому науковому підприємстві мали б бути Канада і Австралія, — особливо ця остання, яка розпоряджає атомово-дослідними полями і влаштуваннями у Вумера. Англійські фахівці переконані, що англійські ракети „Блю Стрік" і „Блек Найт", хоч не використовувані для військових цілей, могли б причинитись до успішного вистрелення штучного сателіта у висоту 300 миль. Кошт обраховують на 224 мільйони долярів до 336 мільйонів дол. Власне кошти того проєкту спонукують противників твердити, що краще ті гроші зужити на суперсонічні військові літаки, ніж на видаток для цілей престижевих і суто - наукових.

В ДІТРОЙТІ ВІДБУЛИСЬ ОКРУЖНІ НАРАДИ ВІДДІЛІВ УНС І СОЮЗОВИЙ ЮВІЛЕЙ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Анни Драґінди. Сольові вокальні й інструментальні точки виконали Леся Базюк, Олег Хміль, Андрій Хміль, Люба Салій і Уляна Варивода. Виступав також ансамбль бандуристів під проводом Петра Потапенка та із сольом Ольги Денисенко. Концерт започатковано співом американського і закінчено співом українського національних гимнів.

Після концерту відбувся ювілейний бенкет, товстмайстром якого був гол. радний Володимир Дідик. Початкову молитву провів місцевий український католицький парох о. Бохневич, що взяв участь у бенкеті разом із своїм сотрудником веч. о. Яримаком. Головну промову виголосив гол. касир Роман Слободян, а з промовами-привітами виступали голова місцевого Відділу УККА проф. Г. Тренд, д-р Мих. Дужий, п. Олекса Косіковський з сусіднього Віндзору, д-р Мигаль, мґр. Ів. Скочиляс та інші. Гол. касир Р. Слободян передав від імени Екзекутиви УНС 16 почесних грамот найбільш заслуженим членам-піонерам.

З Наукових Конференцій УВАН у ЗДА

Доповідь д-р Василя Маркуся „Критичні зауваги до 1-го тому Української радянської енциклопедії"

На науковому засіданні Української Вільної Академії Наук у ЗДА 16-го вересня 1960 року д-р Василь Маркусь доповів про свої критичні зауваги до 1-го тому „Української радянської енциклопедії", що вже вийшов на Україні і є в руках читача. Він сказав, що це не перша спроба під совєтським режимом видати українською мовою „книгу знания". На початку 1930-х років народний комісар освіти УССР Микола Скрипник ініціював видання 20-ти томової „Української радянської енциклопедії (УРЕ)" але реакція на „українізацію" вбила цей цінний почин в його зародку. Підготовлені три томи УРЕ цензура не пропустила, а матеріяли сконфісковано, редакцію закрили, не згадуючи, що тоді її ініціятор покінчив життя самогубством.

В грудні 1957 року за постановою ЦК компартії України та уряду ухвалено видати УРЕ, редагування її покладено було на Академію Наук УССР. Редакцію очолив письменник і академік, водночас член ЦК партії, Микола Бажан. До складу редакції увійшло понад сорок спец'ялістів з різних ділянок науки на Україні. На початку 1960 року з'явився перший том УРЕ. До 1964-65 рр. передбачено видати решту 15 томів.

Обговорення першого тому УРЕ, не зважаючи на те, що він обнимає лише літеру „А" і частину „Б" (до Богуниці) треба вважати важливим, бо вже зміст цього тому показує як, приблизно, виглядатимуть наступні томи. Він виявляє сучасний стан національної політики на Україні та віддзеркалює оцінку й інтерпретацію українознавчих питань совєтським режимом. Основою УРЕ, як про це зазначено в передмові, є ідеологічні позиції марксизму-ленінізму (в інтерпретації Хрущова) зокрема тези про „пролетарський інтернаціоналізм" та про „братерську єдність українського народу з великим російським народом і всіма іншими народами радянської вітчизни". Послідовно з цим зазначено в передмові, що УРЕ „спрямована проти будьяких виявів буржуазної ідеології і насамперед українського буржуазного націоналізму, проти всіх і всіляких ухилів від вчення марксизму-ленінізму, проти ревізіонізму чи догматизму".

В змісті УРЕ переважає специфічний, совєтський і український, матеріял над загальним у відношенні 2 : 1. Такий характер має, зоміж інших національних енциклопедій, „Большая совєтская енциклопедія". Для ілюстрації того, на скільки переважає партикулярний, совєтський, зміст над загальнокультурним, подамо, що відношення місця, присвяченого для статтей „Анти-Дюринг" і „Античная культура" — таке, як 13 : 1.

Що ж до українського змісту, який охоплює меншу як третину матеріялу, то в УРЕ його можна б схарактеризувати так: Якщо йде про обсяг, то редакція дала приблизно достатній матеріял з історії і культури України 16-19 століть. Подано багато біографій українських діячів, головно культурних, про яких досі мало було написано. Релятивно менше і дуже селективно потрактовано 20-й вік. Історичні постатті, зв'язані з українським національним рухом, і течії, які виключає совєтська історіографія, згадуються дуже неповно. З самого совєтського періоду виключено всіх тих осіб, що за життя чи вже по смерті увійшли в конфлікт з совєтською ідеологією, за винятком реабілітованих в 1956-58 рр. Не подано таких засновників совєтського режиму, як націонал-комуніст М. Авдієнко чи Володимир і Отто Авсеєми. Цікаво, що немає біографії ще живого А. Барановського, колишнього міністра закордонних справ УССР, хоч поміщено ряд біографій колгоспників „новаторів" виробництва. Про людей, що діяли поза совєтською сферою і в несовєтському дусі, майже немає згадки, за винятком таких, що їх годі промовчати (М. Грушевський). Так, напр., не знайшлося місця в УРЕ для скульптора О. Архипенка, хоча про нього згадує більшість світових енциклопедій. В дуже полемічній статті про Українську Автокефальну Церкву немає згадки, що її засновником був митрополит В. Липківський. Так само багата українська література, що розвивалася поза совєтською сферою, знайшла своє віддзеркалення тільки одним прізвищем — Богдана Антонича. Вражає фалшування історичної правди в статті „Академія наук УССР", коли автори пишуть, що її засновано в 1919 році, коли незаперечний факт, що Українська Академія Наук була заснована при гетьмані П. Скоропадському в році 1918, тоді, коли Совєтська Росія визнавала українську незалежну державу. Взагалі, треба вважати, що стаття в УРЕ про Академію Наук є дуже слаба.

Д-р В. Маркусь зазначив що важко погодитися з рецензентами в Києві, що це „перша українська енциклопедія", бо в трьох томах вже була видана на Західній Україні „Українська загальна енциклопедія" (Львів-Станиславів-Коломия 1930-35), а по війні на еміґрації Наукове Товариство ім. Т. Шевченка видало в 1948-52 рр., три томи „Енциклопедії Українознавства", типу загального довідника та тепер видає її абеткову частину в шости томах (два томи вже видані). Можна думати, що саме поява „Енциклопедії Українознавства" на еміґрації була однією з причин, що партія і уряд погодилися на видання УРЕ „першої", але тільки в УССР.

Совєтська періодична преса зустріла появу УРЕ, як „визначну подію в житті українського народу". Партійні рецензенти, як виглядає, не цілком вдоволені її змістом. Вони говорять про „недостатню кількість статтей про героїв жовтневої революції, громадянської війни, про зачинателів колгоспного руху, новаторів виробництва". (Комуніст України, ч. 5, 1960 року). Думаємо, що цих матеріялів є аж забагато в УРЕ і тому ми скоріше згідні з авторами рецензії в „Известиях" (16. 3. 1960) — Б. Введенським, Л. Шаумяном, С. Гершберґом членами редколегії БСЕ (Большой Совєтской Енциклопедии), які, між іншим, пишуть: „Нам здається, що в наступних томах УРЕ потрібно представити український матеріял ще в більшій мірі, ніж в першім. Автори і редакція не використали всіх можливостей з метою з'ясування досягнень української культури". Думаю, сказав на закінчення д-р В. Маркусь, що М. Бажан і члени редколегії УРЕ повинні скористати з цих порад і суґестій своїх колеґ з Москви.

По доповіді було багато запитань і виступів, в яких взяли участь С. Демидчук, Я. Пеленський, Н. Осадча-Яната, І. Замша, В. Голубничий, А. Кумановський, В. Міяковський та ін.

А. Б.

І ЗНОВУ І ЩЕ РАЗ!

Хоч Тойнбі і Грушевський можуть з тим твердженням не погоджуватися, то все ж таки я уважаю, що історія повторюється. На це вказувала б принаймні та частина подій в західній цивілізації, що зв'язана з осінніми з'їздами лікарів і КЛКлюбу на Союзівці.

Від непам'ятних часів, як твердить мій син, програма цих товариських з'їздів не зміняється. Рік в рік проходять вони утертим руслом шаблону і, мабуть, якщо Союзівка перетриває, будуть йти так ще 300 років.

Вірвання з традицією є небезпечним експериментом і тому змін ніхто не береться переводити.

На щастя, або ні, на останньому з'їзді можна було зауважити певні відхилення. Ці незначні зміни були спонтанні, і тому важко сьогодні згадати, чи вони розвинуться і в якому напрямі.

На останній товариській зустрічі лікарів і КЛК, яка відбулася на Союзівці 15 16 жовтня, зауважую, що центральною подією зустрічі починає бути вечеря. Святочно побране товариство в числі 70-ти лікарів з родинами і не менше число членів КЛК зібралося в осінньо удекорованій їдальні до спільної вечері.

В попередніх роках вечері були радше неформальними аферами, на яких обидва товариства разом або осібно споживали поспішно їжу, щоб встигти на товариську Пепсі-Колу у Веселці.

Цього року пані і панове були майже в „галя". Крохмаль домінував їжу і атмосферу, а декораційні корчики унеможливлювали критику гардероби. Меню цим разом було переплетене доповідями, які, згідно з твердженням інтерністів, мали помагати в травленні. До кави, на зміну, говорив Ікер, який не є ні лікар ані лікер. По вечері були висвітлені родинні фільми під наголовком „Осіння товариська зустріч".

Зате погода, як звичайно, була гарна і уможливила переведення спортової програми „по пляну".

Несподіванкою спортової частини імпрези були висліди в стрбілянні з фльоберта. Пані М. Тершаковець і М. Ярош, своїми блискучими вислідами в стрілянні скомпромітували січових стрільців другої світової війни від хорунжих вгору.

Світові серії в кічки тим разом виграв КЛК, подібно як і Пірати, щастям. Лікарі були технічно кращі, і їх гра була гостра, як скальпель. Найкращими „скальпелістами" були д-р Врецьона і д-р Граб, і я певний, що їх приймуть до „Залі Слави". З КЛК найкраще ловив Шовган, а найліпше лупив Венгринович (399 пересіч. лупления).

Технічні висліди спортової частини були ось такі: кічки: КЛК:Лікарі 1000:780; теніс: чоловіки: Віктор Германський; жінки — Ірина Купчинська; стріляння з лука: жінки: Тетяна Тершаковець, Христя Боднар і Ірина Купчинська; чоловіки: Ю. Купчинський, З. Маркевич і Ю. Шовган. Стріляння з малоколібрової зброї, 30 м., лежачи, вільноруч: жінки:, на 50 можливих, — Марійка Тершаковець — 41 т., Марта Ярош — 40 т., Тетяна Тершаковець — 35 т. Чоловіки, на 50 можливих: Ю. Купчинський — 41 т., Ю. Ломага — 39 т., Р. Герасимович — 38 т.

Знову і ще раз з'їдуться лікарі і кaелкісти на другий рік на Союзівці і може тоді хоч погода буде інша.

Ю. К.

В катастрофі літака згинуло 22 особи, в тому 16 студентів Каліфорнійського Коледжу

Толідо, Огайо. — Після започаткування вночі з суботи на неділю поворотної дороги з Толідо, Огайо, до Сен Луїс Обіспо в Каліфорнії найнятий студентською футбольною командою Каліфорнійського Політехнічного Коледжу двомоторовий літак С-46 розірвався на дві частини, внаслідок чого згинуло 22 особи із усіх 48 пасажирів і залоги, в тому 16 студентів змагунів. Причиною катастрофи був невиясснений досі вибух на літаку. Решта — 26 пасажирів поранені — деякі дуже тяжко. Одинадцять тіл були так змасакровані, що їх тяжко було ідентифікувати. Літак С-46 був старою ще воєнною машиною і належав до летунської компанії Арктик Пасифік Лайн. Його винаймила студентська футбольна команда з Каліфорнійського Стейтового Політехнічного коледжу для лету з Сан Луїс Обіспо в Каліфорнії до Толідо в Огайо і назад. Згадана студентська команда відбула в суботу 29 жовтня змагання з футбольною командою Стейтового Університету Бовлінґ Ґрін, програючи у відношенні 50:6. В катастрофі згинули всі члени каліфорнійської команди, включно із своїм менаджером. Трагічна смерть змагунів викликала важку жалобу в Каліфорнії.

Не прийшло до порозуміння в справі п'ятої публічної телевізійної дискусії

Вашинґтон. — 29-го жовтня розбилися переговори між представниками обидвох президентських кандидатів відносно п'ятої публічної телевізійної дискусії. Обидві партії закидають собі взаємно розбиття цих переговорів. Представник Ніксона підсекретар скарбу Фред Скрібнер вислав депешу до представника Кеннеді, вимагаючи, щоб Кеннеді перепросив Ніксона за те, що „у злій вірі" закидав Ніксонові різні справи. Кілька годин пізніше сенатор Кеннеді, вівши виборчу кампанію на передмістях Филаделфії, сказав, що „...він не думає тягнути Ніксона за вуха до мікрофону". Пресовий секретар Кеннеді П'єр Салінґер заявив журналістам: „То віце - президент Ніксон повинен просити вибачення в американського народу за те, що не хоче бути учасником дебат. Ніксон шукав всяких приток, щоб тільки п'ятий раз не дискутувати". Після того пресовий секретар Герберт Клайн сказав, що Кеннедові представники саботували переговори про п'яту дискусію, як тільки приходило до порозуміння. „Не може бути п'ятої зустрічі, поки Кеннеді не оправдається зі „свого ультиматуму" в цій справі, поставленого Ніксонові.

ЗІ СПОРТУ

ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ ЗАРНАЛА ПОРАЗКИ

Чорноморська Січ — Ганґерісис 2:3 (0:2)

23-го жовтня. Четверту зустріч сезону Чорноморська Січ програла диспонованій мадярській репрезентації міста Ню Бронсвік.

Не дивлячись на те, що мадяри безумовно є найсильнішою під теперішню пору футбольною дружиною в місцевій Лізі, їм не вдалося доказати своєї вищости кількістю воріт над нашою молодою одинадцяткою. Якщо взяти до уваги позиційні можливості обох дружин, то ремісовий вислід був би більш праведливий. У наших дефензива була на висоті свого завдання, головно середущий помічник Марчук і воротар. Напад „чорноморців" не потрібно тратив час на підворітні комбінації, замість стріляти по воротах. Якщо ходить про дальші успішні виступи „Чорноморської Січі" в своїй дивізії, то до теперішнього старту слід додати „футбольне думания", зміння чітко подавати і приймати м'яч, а напасникам навчитись стріляти з кожної догідної позиції, а не їхати з м'ячем разом у ворота. Тренінг і тільки тренінг зможе усунути теперішні недомагання дружини. Першу півгру мадяри почали гарною акцією, яка закінчилася несподівано здобуттям перших воріт в 3-ій хв. Подібний протинаступ наших закінчився сильним стрілом Гури, на жаль в лату воріт противника. 21-ша хвилина гри приносить чергову втрату воріт для „чорноморців" через помилку нашого оборонця. Перед кінцем першої половини гарну акцію нашого нападу закінчує Шпон сильним стрілом в ріжок воріт, що його сенсаційно ловить воротар противника. В другій півгрі „Чорноморська Січ" має дещо більше з гри, у висліді чого 58-ма хв. приносить перші ворота для нашої дружини, що їх здобув Луценко. 5-ть хв. пізніше противник використовує викоп з корнера, в замішанні здобуває 3:1. В 76-ій хв. Хромовський (військовик і спортовець) здобуває останні ворота дня. 6-ть хв. (шість) перед кінцем змагань наші роблять ще один наступ, створюючи найдогіднішу ситуацію до здобуття вирівнюючих воріт. З віддалі около 3-х м. напасник „чорноморців" не попадає в порожні ворота противника.

О. Твардовський

В НЮ ЙОРКУ ВИБУХЛА 1-ТА „НЕДІЛЬНА" БОМБА

Ню Йорк. — В Ню Йорку останньої неділі 30-го жовтня сотни поліцистів були призначені на те, щоб зловити того невідомого злочинця, який в місяці жовтні щонеділі підкладає бомбу, які то бомби, одна вибухла була в „День Колюмба, досі поранили 40 осіб. Але поліції не вдалося зловити того злочинця, і бомба вибухла на стації підземки IPT, нікого не поранивши. Гадають, що це нелітні хлопці „бавляться" цим способом, або якийсь божевільний „бомбувальник", якого досі не вдалося зловити. Остання бомба була слаба і не зробила жадної матеріяльної шкоди.

● Фльота повідомила, що вона замовила таку зброю, яка матиме „троїсту" ціль: нищити ворожі керовані ракети, кораблі і бомбардувати ворожі узбережжя. Вже зроблено контракт на цю зброю з лябораторією Університету Джана Гопкінса.

● Новостворена республіка Малі і комуністичний Китай погодилися встановити між собою дипломатичні взаємини й обмінятися амбасадорами.

Посмертні згадки

Зофія РИКРУТЯК, здому Погрібна, членкиня Від. 330 в Літл Фолс, Н. Й., упокоїлася в Бозі дня 20 вересня 1960 р. Покійна народилась в селі Поливці, пов. Чортків, Зах. Україна, 1896 р. До ЗДА прибула в 1912-му році, а до УНСоюзу вписалася 1915 р. Чоловік покійної помер 1927 р. Залишила в смутку дві доньки — Анну і Ольгу; двох зятів, трьох внуків і сестру в Україні. Брала активну участь в житті української громади, не жаліла труду, допомагаючи громаді. Громада втратила одну з добрих парохіянок. Похорон відбувся 24 вересня 1960 р. із похор. заведення до української греко-кат. церкви св. О. Николая в Літл Фолс, Н. Й. з участю родини, членів і знайомих, а відтак на католицький цвинтар Ст. Мерис Семетери Тавн оф Геркімер. Хай Вашингтонська земля буде їй легкою!

Н. Паламар, секр.

Онуфрій МИГАС, член Т-ва „Запорозька Січ", Від. 330 в Літл Фолс, Н. Й., упокоївся в Бозі по довгій і тяжкій недузі дня 8 жовтня 1960 року на 79-му році життя. Походив із села Паушівка, пов. Чортків, Зах. Україна. Народився 1882 р.; до Америки прибув 1910 р., а членом УНС став 1919 р. Залишив в смутку дружину Мацелю, одну доньку Павліну, двох синів — Івана і Михайла, чотирьох внуків, одну правнуку, зятя, дві невістки, брата Даниїла і одного брата в Україні. Похорон відбувся 10 жовтня 1960 р. з похор. заведення до катол. церкви св. О. Николая, а відтак на кат. цвинтар св. Марії Тавн оф Геркімер, при участі родини, членів і громадян. — Вічна Йому Пам'ять!

Н. Паламар, секр.

Катерина ВОЛЯК, довголітня членкиня Б-ва св. Йосафата, 217 Від. в Рочестері, Н. Й., упокоїлася в Бозі дня 11-го жовтня 1960 р. Походила з села Жовчів, пов. Рогатин, Зах. Україна. Залишила в смутку чоловіка Михайла, заміжню доньку Мельвін, сина Петра і троє внуків. За свого життя підтримувала українську католицьку Церкву, школу, як теж давала на різні добродійні цілі. Похорон відбувся при участі родини і членів Б-ва. Тіло покійної відпроваджено на Голи Сепулькр Семетери. — Вічна Їй Пам'ять!

В. Колданський, секр.

ТАРЗАН, ч. 4546. Зникнення лорда Гейвера.

Людина з подякою прийняла трохи овочів. — Я є письменник Джім Біґґім, — почав він...

— Я прийшов до Африки, щоб пізнати історію, як зник лорд Гейвер і його жінка майже 20 років тому...

— Зі мною був ще чоловік, що звався Калп, огидний жажерливий характер, який чув сплітки про великий рубін.